

uitgeven voor zijn religie, doet de hoop koesteren dat de Chinese Christelijke kerken in de toekomst gemakkelijk zielezullen kunnen onderhouden.

Het werk der Duitse Zending op de Goudkust. Hoe haat de Engelsche, ook Engelsche Zendingen, verband heeft, blijkt uit het feit, dat in 1912 van bevoegde Engelsche zijde omtrent den arbeid der Duitse Zending op de Goudkust het volgende oordeel geveld werd.

De uitwerking van dezen arbeid is over de geheele Kolonie zichtbaar. De ontwikkelde inlandische schrijvers, handelaars, de Engelsch sprekende boeren, de gekleurde regeringsambtenaren hebben allen hunne opleiding in de Duitse Zendingsscholen genoten, en de gouverneur verklaart dat zijn beste ambtenaren bij de zending ter schole geweest zijn. De algemeene leiding der zaken, de prachtige onderwijsinrichtingen dezer zending, de ootmoedige geestelijke atmosfeer die deze zending weet te scheppen, vormen wel mede de grootste vooruitgangsrucht der Kolonie. Maar tot welk een prijs is dit verkregen! Volgens het bericht van den Gouverneur was het hoogste sterfgeval wederom bij de zendingen. Ook is de invoering van de verbouwing van cacao op de Goudkust, waardoor de kolonie van arm rijk werd, aan de Duitse Zending te danken.

Dit alles neemt niet weg, dat de Engelsche regering de Duitse zendingen overal verdrijft, terwijl uit Christelijke kringen schier geen protest daartegen wordt vernomen.

Wij Nederlanders kunnen eenzelfde gunstige getuigenis omtrent den arbeid van de Kijnsche Zending onder de Battaks op Sumatra, onder de inboorlingen van Nias en op Bornoe, geven. De Duitse broeders hebben daar prachtig werk gedaan en menigen hunner heeft er voor de verondking van het Evangelie het leven moeten laten. Veronderstel eens — hetgeen God verhoede — dat wij in oorlog met Duitsland kwamen, zou het dan te verwachten zijn als wij dan de Duitse Zendingen in onze Oost-Indische bezittingen wegjoegen en kwalijk behandelde? De Engelschen hebben dikwijls zending gedreven met politieke bijvoorkomen; dit is niet te loochenen — de Duitse Zendingen hebben zich daarvan geheel vrij gehouden. Daarom griet het des te meer, dat zij door de Engelsche regering van hun arbeidsveld verdreven werden en soms daarbij nog over slechte behandeling hebben te klagen.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

VELERLEI WEGEN.

XXXIX.

EEN STAP VERDER.

Dicht bij zijn woning lag een koffie-plantage, waar honderden inlanders op werkten. Reinier zag hen dagelijks, doch hadt zelden gelegenheid met hen in aanraking te komen.

Die lieden hadden ook kinderen, vele zelfs, doch die opgroeienden, gelijk ik zoo even zei, zonder iets te leeren, zonder kennis van God en Zijn gebod. Zij speelden of twistten met elkaar, zwierwen door het bosch, gingen op hun manier ter jacht en vischvangst en brachten kort gezegd den dag door gelijk zij wilden.

Dit nu had Reinier meermalen opgemerkt en de gedachte was bij hem opgekomen of voor deze kinderen niet iets kon gedaan worden. Maar wat en hoe?

Hij wist het niet. Doch op zekeren dag moest hij den directeur der plantage spreken. Ongezoekt kwam het gesprek ook op de vele rondlopende kinderen. De directeur bemoeide zich weinig met hen, en keek verwonderd op dat Reinier anders deed, althans toonde in hen belang te stellen.

En wat zoudt u van willen? vroeg de directeur.

Wel, was het antwoord, ik zou dien kinderen iets nuttigs te doen willen geven, en hen wat leeren.

Maar mijnheer, het zijn geen Europeesche kinderen. Waarvoor zullen ze wat leeren? Werk en voedsel zal hun naderhand toch niet ontbreken. Of zij lezen en schrijven kunnen doet er minder toe. Hun ouders kunnen het ook niet.

Reinier gaf niet rechtstreeks antwoord, maar zeide alleen:

Ik bedoel ook iets als een school.

Welnu, sprak de directeur de schouders ophalend, ga uw gang. Maar het niet het schiedt niet. Misschien hebben we dan minder last van dat kleine volkje. In elk geval wil ik gaarne meewerken tot uitvoering van uw plan. Kan ik er iets voor doen?

Zeker, sprak Reinier, u kunt de werklieden waarvan de meesten kinderen hebben op de school wijzen, zoodra er een geschikte gelegenheid voor gevonden is. Dat kan veel helpen.

Ik hoop iets op hen uit te werken. Ze hebben outag voor mij.

Ik zou het liefst zonder dwang doen, zei Reinier. Het best zou zijn dat ouders en kinderen lust in de zaak kregen.

Natuurlijk; ofschoon... Maar we zullen zien.

Nog eenige afspraken werden gemaakt, en toen vertrok Reinier. Op den terugweg dankte hij den Heere, die hem naar het scheen thans een deur geopend had.

De eerste vraag nu was, waar een plaats te vinden om de kinderen te ontvangen, die men hoopte, dat komen zouden. 't ging kwalijk aan een school te bouwen, als onzeker was of er ooit leerlingen zouden komen. Doch er werd raad gevonden. Op de plantage stond een groot stal of schuur al een tijd lang ongebruikt, het kostte niet veel geld en moeide dat gebouw voor de jeugd in te richten, te meer daar de jongelui naar landsgebruik niet op banken, maar plat op den grond zouden zitten. Veel schoolbehoefden had men vooreerst niet noodig.

Maar hoe aan de leerlingen, te komen? Met de ouders te gaan spreken, hun te vragen hun kinderen te zenden zou weinig baten. Ze zouden zeker ja hebben gezegd en alle hulp beloofd, doch ten slotte alles aan hun kinderen zelf hebben overgelaten. Hadden die lust goed, zou niet ook goed.

Zoo bleef dan niets over dan de kinderen zelf te lokken, die tot nog toe zich altijd erg schuw betoonden jegens alle blanken. Maar waar een wil is, is een weg. Dat bleek ook hier.

Reinier hield eenige inlandische bedienden die met de kinderen zijn gemeenzaam waren. Nu kocht hij een hoeveelheid scheepsbeschuut, liet die in kleine stukken breken, en zei zijn bedienden dat ze die aan de jeugd mochten uitdeelen. Gewoonlijk kwamen er elken morgen groepjes inlandische kinderen het huis voorbij, en van deze moest men het vertrouwen zien te winnen.

Enige dagen werd de proef genomen. De bedienden deden dit echter vrij onhandig. Ze wierpen namelijk de stukjes beschuut te grabbel

toen een troepje kinderen voorbij kwamen. Natuurlijk ontstond er een algemeene vechtpartij, wel niet zoo heftig als zoms onder Hollandse straatjongens, maar toch voldoende om te maken, dat de eene niets en de ander veel kreeg.

Dat het zoo niet lukken zou was duidelijk. Wel zwierwen er na een paar dagen veel meer kinderen dan vroeger om het huis, maar dat gaf niet veel daar zij weglopen als men hen naderde. Zoo besloot Reinier eenige der kinderen in een bijgebouwje op de beschuit te onthalen, en dan zoo mogelijk met hen te praten. Na een week was het zoover dat ten twintigtal kinderen zich in het huis waagden. Doch van praten kwam niet veel. Zoodra de uitdeeling had plaats gevonden, lieten de bruine kinderen den blanken man alleen staan.

Dit was natuurlijk de bedoeling niet, en het werd de ernstige vraag voor Reinier hoe het verder aan te leggen. Hij had den Heere om licht en wijsheid, en zie op ongedachte wijs werd zijn gebod verhoord. Hij ontving namelijk een brief van een inlandischen onderwijzer die van het plan gehoord had. Deze man, uit het heidendom tot Christus bekeerd, had zich lang bezig gehouden met het geven van onderwijs aan inlandische kinderen en deed dit nog. Maar om zijn gezondheid wenschte hij thans voor een poos in een andere streek te wonen, en bood aan Reinier te komen helpen.

Het was begrijpelijk dat Reinier hierin de leiding des Heeren zag, en den onderwijzer uitnoodigde zoo spoedig mogelijk te komen. En daar Reinier, gelijk wij weten, over ruime middelen beschikte, duurde het niet lang of de onderwijzer was er. Daarmede was een groot stap gedaan om het goede plan te verwezenlijken. De onderwijzer zou vooreerst in Reiniers huis wonen, en dezen in de volkstaal onderwijzen, die hij nog weinig verstaen en nog minder spreken kon.

Op een morgen plaatste zich de onderwijzer aan de deur op den uitkijk. Weldra bemerkte hij een jongen die naderbij kwam. Hij wenkte hem en de jongen was zoo goed niet weg te loopen. Nu vertelde de onderwijzer den knaap dat hij dikmaal in een huis van mijnheer mocht komen, mits hij zijn vriendjes ging roepen en meebrengt. De jongen beloofde het, en kwam weldra terug met een dozijn andere knapen die allen nieuwsgierig waren wat er gebeuren zou.

Om de waarheid te zeggen, dat waren de onderwijzer en mijnheer Reinier ook. Het was een begin en in stilte baden zij den Heere, dat Hij de harten der kinderen mocht neigen en zoo het werk voorspoedig maken.

BRIEFWISSELING.

Enkele vragen krijgen eerlang, zoo wij hopen, een beurt. Duidelijkheid wordt zeer aanbevolen.

HOOGENRIJK.

Ingezonden Stukken.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie).

Aan de Kerkeraden der Gereformeerde Kerken in Nederland.

Woensdag 18 en Donderdag 19 Sept. a.s. hoopt de Vereeniging van Predikanten van de Gereformeerde Kerken in Nederland weer hare jaarlijkse samenkomsten in Utrecht te houden. Die vergaderingen winnen jaarlijks aan betekenis. Verleden jaar werden zij behalve door 11 begunstigers en 9 andere bezoekers bijgewoond door 166 predikanten-leden. Dit getal zou nog belangrijker grooter zijn geweest — de vereeniging telde ongeveer tweemaal zoveel leden — indien de moeilijke tijdsomstandigheden en de bezwaren van het reizen niet velen hadden teruggehouden.

Ook dit jaar zullen die bezwaren zich doen gevoelen. Nu is dit voor een groot deel onzer predikanten niet belemmerend, omdat hun kerkeraden voor de vergoeding van reis- en verblijfskosten zorgen.

Doel van dit schrijven is er op aan te dringen, dat al onze kerkeraden ten deelen een regeling treffen. Hetzij men den predikanten een bepaalde som voor dit doel toezegt, hetzij hun de gelegenheid wordt geboden om na de vergadering de gemaakte reis- en verblijfskosten met den penningmeester der kerk te verrekenen, op een dezer wijzen maken de kerkeraden het den Dienaren des Woords mogelijk om de zoo leersame en voor de uitoefening van het ambt nuttige vergaderingen bij te wonen.

Onze samenkomsten werken verhefend en saambindend en zijn daarom voor onze kerken van zoo rijke betekenis.

Wij weten uit gevoerde correspondentie, dat niet weinigen wegblijven omdat zij in dezen duren tijd de reis- en verblijfskosten niet kunnen betalen. Het is voor deze broeders bezwaarlijk zelf hierover in de kerkeradvergaderingen te spreken. Daarom doen wij het voor hen, met het vriendelijk verzoek, dat een of meer broeders, waar noodig, deze zaak aan de orde stellen en dat een besluit, als door ons begerd, worde genomen.

De bediening van het ambt is in deze dagen zoo zwaar, dat onderlinge sterking en opbouw der broeders-predikanten niet zonder schade kan worden gemist.

Deze zaak in uwe belangstelling aanbevelend, Uw heilb. broeder,

J. G. KURST,
Secretaris van het Bestuur der Predikantenvereeniging.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEVEN: Gees (Dr.) en Langslag, J. J. Bouwman, cand. te Uithuizen (Gron.). — Reitsma c.a., K. Minnema, te Garjip. — Oostburg, J. Bolman, te Oostwold. — Berlikum, J. Voerman, te Warron. — Nieuw-Loosdrecht, W. Weener, te Vianen.

BEDANKT: Herwijnen, W. Weener, te Vianen. — Wolfartsdijk, R. de Jager, te Kamerik. — IJmuiden, J. F. van Hulstijn Jr., te Midelstum.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEVEN: Hagestein en Schoonhoven, D. J. van de Graaf, te Nieuwpoort (Z.-H.). — St. Anna-land, A. G. Oosterhuis, te Ternaard (Fr.). — St. Wijk, C. de Jongh, te Nieuweveen. — Schermerhorn (N.-H.), G. B. Kruizinga, te Akersloot. — Wilnis, A. M. den Ouden, te Nijkerk. — Moercapele, J. Ronge, te Nieuwpoort (Z.-H.). — Surhuisterveen, W. S. Winsemius, te Zweloo (Dr.). — Zuidzande (toez.), H. Stegenga, te Cothen. — Hatenburg (toez.), R. Meeuwenberg, Dir. van Schooneberg, te Rotterdam.

ANGESOMEN: Zuidland (toez.), Ph. Peter, te St. Janland. — Metlauwer c.a., W. A. Noest, te Amloo (Dr.).

BEDANKT: Raamsdonk, Amede en Waddinxveen. W. J. van Lokhorst, te Noorden. — Vollehave, P. Bootsma, te Balk. — Aalburg, A. M. den Ouden, te Nijkerk. — Nes op Ameland, F. W. Boers, cand. te Heenvliet. — Aalsmeer, G. de Vries, te Stedum.

Advertentiën.

In den ouderdom van bijna 62 jaar ontstiep heden in zijnen Heere en Heiland, Dien hij met zooveel blijdschap heeft gediend, tot onze groote droefheid, onze innig geliefde Echtgenoot, Vader, Behuwd- en Grootvader

GOFFE ELZENGA,
Pred. van de Geref. Kerk te Kampen,
Curator der Theol. School te Kampen.

De wetenschap dat onze man en vader is ingegaan in de ruste die er overblijft voor het volk van God, lenigt onze smart.

J. M. ELZENGA—MULDER.
Kampen, E. ELZENGA.
N. ELZENGA—DE RIJCKE.
Woubrugge, C. H. ELZENGA, V.D.M.
M. ELZENGA—VAN EGMOND.
Kampen, J. G. ELZENGA.
L. F. ELZENGA.
Gravenhage, JOHNS. ELZENGA.
Elburg, G. ELZENGA.
Kampen, H. M. ELZENGA.
H. ELZENGA.
en Kleinkinderen.

Kampen, 24 Augustus 1918.

Onze gemeente werd heden gevoelig geschokt door het na eene langdurige ziekte toch nog onverwachts overlijden van onzen geliefden oudsten Leeraar

Dr. G. ELZENGA,

in den leeftijd van bijna 62 jaar. Ruim 27 jaar mocht hij met veel zegen in ons midden werkzaam zijn; dankbaar voor 't geen hij voor onze gemeente is geweest, zullen wij hem steeds in liefde blijven gedenken.

De Heere trooste en sterke zijn diepbedroefde weduwe en hare kinderen.

Namens den Kerkeraad van Kampen,
J. J. VAN WESTERBEEK
VAN EERTEN, Praeses.
H. KRANS, Scriba.

Kampen, 24 Augustus 1918.

In plaats van kaarten. Heden overleed na een kortstondig doch smartelijk lijden onze geliefde vriendin en huisgenote

Mejuffrouw J. B. J. POORTMAN,

in den ouderdom van bijna 74 jaren.

Gez. W. en A. SCHILT.

Rotterdam, 27 Aug. 1918.

Slotstraat 25.

Enige en algemeene kennisgeving.

L. G. WEISZ & Co.

Commissionairs in Effecten,
Keizersgracht
No. 166,
AMSTERDAM.

Kenv. besch. dame, m.b. l., G. G., zoekt

nuttigen werkkring

bijv. bij bej. heer of alleenw. pred. Br. lett.

A. aan het bureau van dit blad.

Bureau tot Publiciteit van Wetenschappelijk Nieuws

KEIZERSGRACHT 153 — AMSTERDAM

CURATORIUM:

Mr. A. W. JACOMETTI, Oud-Advocaat in Ned.-Indië.

H. J. CALKOEN, Buitengew. Lid Ged. Staten, Burgemeester van Edam en Schoolopziener.

J. GERRITS, Oud-Resident van Ternate.

W. N. WINTERSHOVEN, Gep. Luit. Kol. O. I. L. Amersfoort, Secretaris.

Afd. SCHRIFTELIJKE CURSUSSEN

Onder leiding van 80 bekende leerkrachten onder wie Joh. Bouman, Directeur Handels-school, Mr. Dr. J. Wackia Eljaton, Jhr. Jan Feith, Dr. A. A. Fokker, Dr. A. J. M. Garjeanne, P. H. van Gestel, Prof. W. G. de Graaf, Dr. J. M. Hoogvliet, Dr. O. Huysman, accountant, en andere mannen van naam (20 leersa H. B. S., 7 Mrs. in de Rechten, 7 ingenieurs, 6 accountants, 3 artsen, enz.), worden door ons georganiseerd meer dan 400 schriftelijke cursussen, o.m. in:

BOEKHOUDEN, HANDELSRECHT, ADMINISTRATIE, BEDRIJFSLEER, STENOGRAPHIE, 16 TALEN

WISKUNDE, WERKTUIGKUNDE, TEKENEN, BOUWKUNDE, ALG. ONTWIKK., STUDIETECHNIEK

STAATS- WETENSCHAPPEN, JOURNALISTIEK, KUNST, HANDSCHRIFT, VERBETERING

Opleiding voor ALLE examens, ALLE ambten en beroepen, ALLE acten L. O. en M. O., ALLE practijdiploma's, Staatsexamen, Notariaat, Mr. in de Rechten, Gemeente-Administratie, Actuaris, Accountant, Onderwijzer, Bouwkundig Opzichter en Teekenaar, Opzichter Waterstaat, Bedrijfsleider, Secretaris-Redacteur enz. enz.

Cursussen voor beginners en moorgevorderden. — Aangename methode. — Persoonlijk contact tusschen docent en cursist. — Uitstekende correctie (collectief en individueel). — Billijke conditie (minvermogens kunnen van onze afdeeling Studiefonds profiteeren). — Goede resultaten (90 pCt. slaagt). — Speciale afdeeling Adviezen inzake Beroepskeuze.

Nieuw: Cursus ter opleiding tot Ambtenaar bij het Distributiewezen.

Vraagt voor nadere inlichtingen de interessante gratis-brochure.

G.A. GOLDSCHMEDING

Onze magazijnen zijn niettegenstaande de moeilijke tijdsomstandigheden nog voorzien van eene ruime collectie

ORGELS

w. o. te rangs fabrikaten in groote verscheidenheid van modellen, houtsoorten en prijzen. Het is aan te bevelen zich nu te voorzien.

WARMOESSTR. 141 KEIZERSGR. 303
UTRECHTSCHESTR. 119 KALVERSTR. 56
AMSTERDAM

WED. JOHs. ALBERTS,

Tabak- en Sigarenmagazijn
„BILDERDIJK“,
Bladderijkstraat 5, - Amsterdam.
Ruime sortering van goede merken in elken prijs.
ZONDAGS GESLOTEN.

De Algemeene Vergadering

der Vereeniging tot Chr. Verzorging van Zenuwlijders in Nederland, zal D.V. gehouden worden te ZEIST op Donderdag 10 October o.k.

Voorstellen voor die vergadering kunnen ingezonden worden bij den Secretaris
A. VAN ANDEL.
Hilversum, Aug. 1918.

SIMOONS & Co.,

Commissionairs in Effecten.
AMSTERDAM, Gravenstraat 4.
BAARN, Krugervlaan 5.

PROF. H. BAVINCK.

GEREFORMEERDE DOGMATIEK
3e onveranderde uitgave
in 4 nette banden, nu slechts voor f 21.—
Door de 2e druk f 32.— kostte, is 't nu minder bezwaar aan ex. te bestellen voor f 21.— en franco te ontvangen van A. FISSCHER, Boekh., Elzabethstr. 3 Utrecht.

GANZEVOORT'S

Orgelhandel
Diezerstraat 116, Zwolle.
Zeer groote keuze. Vraagt s. v. p. ons
Standard Orgel.
Heerlijke muziek. - Prachtige kasten.

G. J. WOUDA,

Tuin-, Bloem- en Landbouwzaden
Oranjewoud (Fr.).
Gevraagd:

1000 4 1/2 % Ver. tot duurzame verzorging van minderjarigen te Utrecht.
1000 4 1/2 % Scholen Stoten en Overtoom.
100 4 % Ver. voor Lager en M. U. L. O. op Garl. gr. te Amsterdam.

100 4 % Sennavonck
1000 5 % 's Hauranloo
100 4 % Boref. Kerk te Amsterdam.
en andere Obligatiën van Christelijke Scholen, Kerken en Stichtingen.

Aanbiedingen worden ingewacht bij:

HELDERTS & Co.,
AMSTERDAM.
Egentaliersgracht 16.

Mr. GROSHEIDE

ACCOUNTANT
(INSTITUUTSLID)
AMSTERDAM
(SINGEL 303, T. 1233 N.)

Bij J. H. KOK te Kampen verschenen

GENEZING OP HET GEBED

door
Dr. B. WIELENGA
als VIJFDE nummer
van

SCHILD EN PIJL

Maandschrift ter bespreking van actuele onderwerpen
De eerstvolgende nummers zullen zijn:

Staatkundige Hervormingen in Ned. Indië

door H. COLIJN.

Christus-ervaring

door Prof. Dr. F. W. GROSHEIDE

Prijs per Jaargang f 3.90

Afzonderlijke nrs 85 cent.

Vraag uitvoerig prospectus.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:

Aan Collecten: (voor de Theol. faculteit) van de Gereformeerde Kerk te Nunspeet f 16.01; te Wezep f 9.41; te Ter Apel f 13.21; te Emmencompacum f 20.42; te 2de Exloermooi f 12.78; te Musselkanaal f 26.94; te N. Buinen f 12.—; te N. Pekela f 39.87; te N. Weerdinge f 18.62; te Onstwedde f 22.20; te Onstwedder-Mussel f 4.—; te Sellinger f 6.58; te Stadskanaal f 38.61; te Valthorhoek f 4.77; te Vlachtwedde f 5.69; te Wildervank f 46.08.

Aan Schenkingen: door Dr. U. Faber te Ee f 9.50.

Voor de Medische Faculteit: (Schenkingen) door den heer A. Sonneveld te Bodegraven van N.N. f 5.—.

Voor het Studiefonds: door Dr. J. Brouwer van N.N. te Oude Wetering f 25.—.

Voor het Studenten-Studiefonds: a deposita ontvangen: door den heer S. van Abbema te Schettens f 15.—; door Dr. Ch. Bruins te Winschoten f 13.—; door Dr. U. Faber te Ee f 10.—.

H. W. VAN MARLE Jr.,
Penningmeester.

Amsterdam, Keizersgracht 162.

Dit bla
Bijdrage
van dit
Advertent
Inzendin
vangen, k

Het l
den een
aan, dat
zele an
Christus
er velen
Ik ben
leiden z
lijkenis,
iemand
boren z
Maccabe
waar de
Antichri
reeds ve
hemelva
die zeer
scher za
luk en
Jezus we
stellen
simpler
niet Jezu
staand
wereld z
om de
van Anti
Beiden
dezen At
voorgroo
ken toes
radicale
wereld e
voorechij
hierin, d
't de Chr
op de w
lukstaat
de verve
Christus
daarom
uitging, n
dat de w
worden,
zijn te n
Satan d
zou uitb
vervullen.
Met na
van Salc
feteerd,
zou kome
des verde
rich stelt
als God
dat hij
tempel
ven verro
II: 3, 4.)

Hierbij
Johannes
zelfde gr
spreekt,
later me
zou intre
gelijksort
zou. Een
komen, e
intreden,
allerlei v
Anti-chri
optreden.
zijn van
als de w
den, «Kir
gij gehoo
maël kom
Anti-chri
hij: (II: 2)
die looch
Christus
die den
Immers e
heeft ook
Dit nu
feit, dat
Satan's a
den, die
maar er
hetgeen
afgrijpsel
reeds tot
voorspel
onder de
vertoonen
Telkens
gene mac
en bewer
zullen tell
de anti-ch
De echt
maal, ma